

Årets höjdpunkt bland aktiviteterna var den skogs- och kulturhistoriska resan till Slovenien. Stora bilden togs i en bokskog ägd av Kartusianerklostret i Pleterje. Lokal värd var f.d. skogstjänstemannen Niko Rainer.

Foto: Hans-Jöran Hildingsson

Skogshistoriska Sällskapets aktiviteter 2021

Lite tvekande kom exkursionsverksamheten åter igång efter den ofrivilliga, nästan fullständiga nedstängningen under pandemiåret 2020. Med fyra genomförda exkursioner, två webinarier och en resa till Slovenien blev det nästan som vanligt. Men bara nästan, den planerade exkursionen i Morlanda på Orust, måste tyvärr åter skjutas upp. Samma sak med den aviserade rundresan i Bergslagen.

Jubileumskonferens och årsstämma på webben

SÅ BLEV DEN AV TILL SLUT, jubileumskonferensen, som skulle ha varit en del av Skogshistoriska Sällskapets 30-årsfirande 2020. Den genomfördes istället ett år senare som ett webinarium den 25 mars med ett 60-tal deltagare.

TRETTIOÅRSJUBILEET FÖRRA ÅRET må kännas rumphugget, men det seminarium som skulle ha varit dess krona lyste klart även i webinariets något begränsade form. Temat var högaktuellt: Hur den skogshistoriska forskningen kan bidra till att överbrygga de utmaningar som samhället står inför.

Det är ju inte bara klimatet som lägger sin skugga över utvecklingen i världen idag. Också den biologiska mångfalden är i kris samtidigt som kraven på uthållig, grön produktion av råvaror och tjänster ökar. Intresset för vilka möjligheter som den svenska skogen och skogsbruket erbjuder i den rådande situationen, har förmodligen aldrig varit större än nu. Historien kan ge viktiga pusselbitar när besluten om det som ska bli framtidens skogar måste fattas.

VID SEMINARIET DELTOG flera forskare med intressanta inlägg. **Janina Priebe**, Umeå universitet, menade att genom att föra ner klimatfrågan på ett mer lokalt plan går det att minska de nuvarande lösningarna.

Jimmy Jönsson, SLU, lyfte fram värdet av historisk forskning för att lösa framtidens problem. Han visade hur biologer vidgade synen på skogen vid början av 1900-talet.

Utifrån sin mycket uppmärksammade studie *Skogen räcker inte till* visade **Tomas Lundmark**, SLU, att anspråken på skogen under senare år blivit så stora att den omöjligt kan räcka till för allt.

UNDER KONFERENSENS ANDRA DAG var temat nordiskt. Representanter från Finland, Norge och Danmark redogjorde för hur de nordiska länderna förvaltar sina respektive skogshistoriska arv. Det framgick tydligt att Sverige sticker ut genom statens närmast totala ointresse för skogens och skogsbrukets historia.

– Det är en fråga som ska diskuteras vid de rundabordsamtal som kommer att genomföras på KSLA under februari, berättade Karin Perers, styrelseordförande i Mellanskog och en av initiativtagarna till samtalen.

18 januari, webinarium

Vilt, jakt och människor i Norrlands skogar 1870–1900

UNDER DETTA WEBBINARIUM berättade Kjell Danell, professor emeritus i viltekologi om sin nya bok som handlar om en dramatisk period i Norrland vid slutet av 1800-talet. Staten strävade då efter att ta kommandot över en landsända som visat sig rymma enorma ekonomiska potentialer. Befolkningen ifrågasatte starkt att jakten skulle regleras. Sedan generationer var man van att kunna jaga när helst det passade. Samtidigt pågick huggsexan om de norrländska skogarna för fullt. Om denna period har mycket skrivits, men aldrig ur det perspektiv som Kjell Danell valt. **Antal deltagare: Cirka 120**

14 juni, Böda kronopark, Öland

Från rätlinjigt skogsbruk till ekopark

SKOGSHISTORISKA SÄLLSKAPETS EXKURSION till Böda kronopark blev en resa genom historien och om hur fattiga ölänningar sett sig klämda av statsmakterna. De hade jagat och hämtat sitt husbehovsvirke i skogarna i generationer, när ett kungligt påbud 1569 gjorde hela ön till en djurgårdsinrättning. Nu blev det jaktbara högviltet kungens tillhörighet. Även all avverkning blev olovlig. Om detta och mycket annat berättade bland andra historikern Peter Danielsson, skogsbiologen Börje Drakenberg och tågexperten Björn Luning samt Louis Åkerstedt och Roger Nordlund från Sveaskog. **Antal deltagare: 50**

14 augusti, Gargnäs, Västerbottens län

Cykelstigar i Västerbottens inland

I SKÖNASTE SOMMARVÄDER trampade 20 exkursionsdeltagare iväg för att med egna sinnen uppleva en cykelstig av den typ som anlades på 1920- och 1930-talen. Bakgrunden var att stora delar av norra Sverige vid den tiden fortfarande saknade farbara vägar. Istället började då framförallt Domänverket att anlägga cykelstigar för att deras tjänstemän under barmarkstiden skulle kunna ta sig ut till planerade avverkningsplatser. Cykelstigar byggdes också av skogsbolag, allmänningsskogar och flottningsföreningar. De anlades ofta i form av nödhjälps- och beredskapsarbeten. Med tiden kom nätet av cykelstigar i norra Sverige att omfatta flera hundra mil. **Antal deltagare: 20**

17 augusti, Hälleskogsbrännan Västmanland

Livet återvänder efter branden

EXKURSIONEN BJÖD PÅ en genomgång av hur den stora branden 2014 påverkat miljön och kulturlämningarna. Den visade sig vara den största sammanhängande brand som drabbat Sverige under de senaste hundra åren. Och ännu, sju år senare, kvarstår känslan av post-apokalyps i de vyer med sotbrända tallskelett som mötte exkursionsdeltagarna. Men något händer – marken som var svart eller bortbränd hösten 2014 spirar nu åter i grönt. Naturen kommer tillbaka. Idag har ett 6 420 hektar stort naturreservat bildats av det brända området. **Antal deltagare: 50**

3 september, Nydala och Ohs, Småland

Skogshistoria, kloster och kulturmiljöer runt sjön Rusken

RUSKEN LIGGER PÅ SMÅLÄNDSKA HÖGLANDET några mil öster om Värnamo. Exkursionsdeltagarna samlades i Nydala för ett besök vid ortens toppmoderna sågverk, som utvecklats ur en anspråkslös bysåg från 1900-talets början. I Nydala besöktes också det intressanta klostret som räknar sina anor från 1100-talet och har en dramatisk historia. Färden gick sedan vidare söderut utmed Ruskens östra sida till den gamla järnbruksorten Ohs vid dess sydände. Där råder i dag lugnet jämfört den livlighet som präglade samhället ända till dess pappersbruket lades ner 1978. **Antal deltagare: 54**

27 september–2 oktober

Skogs- och kulturhistorisk resa i Slovenien

MED COVIDPASS OCH MUNSKYDD i högsta hugg anträdde sedan länge planerade och uppskjutna resan till Slovenien. Specialresors Anki Gell höll ordning på truppen och resans initiativtagare Staffan Berg var den erfarna guiden som kunde berätta det mesta om landets historia. Niko Rainer, pensionerad och passionerad skogstjänsteman från slovenska skogsmyndigheten, tillika gammal god vän med Staffan, hade lagt mycket kraft på ett mycket intressant och varierat reseprogram i det lilla landet med så mycket skog och vackra miljöer. **Antal deltagare: 23**

